УДК 351.82

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-10 \(16\)-76-86](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-10 (16)-76-86)

Іванова Вікторія Миколаївна кандидат економічних наук, докторант кафедри глобальної та національної безпеки, Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, вул. Академіка Ромоданова, 12/2, м. Київ, 05050, тел.: (044) 481-21-51, e-mail: viktoria.kyiv@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-4980-0765>

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Анотація. Зовнішньоекономічна безпека є важливою складовою національної економічної безпеки, суттєво впливає на функціонування економічної системи, визначає можливості та загрози функціонування національного господарства України. Без наукового обґрунтування та практичного впровадження дієвих механізмів забезпечення зовнішньоекономічної безпеки неможливо досягнути позитивних тенденцій розвитку економіки України, оскільки в сучасних умовах все більшої уваги приділяється саме зовнішньоекономічній взаємодії держав, узгодженню їх національних інтересів на міжнародній арені тощо.

Встановлено, що правові механізми публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки можна визначити як взаємопов'язану сукупність елементів, які впливають на суспільні відносини у сфері зовнішньоекономічної безпеки у відповідності до завдань суспільства та держави. Основні правові механізми у сфері зовнішньополітичної безпеки визначаються Законами Верховної Ради України; Указами Президента України; Постановами Кабінету Міністрів України; Наказами міністерств та відомств та ін. Зокрема, в статті розглядаються Закони України «Про зовнішньоекономічну діяльність» та «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», Укази Президента України «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України» та «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року».

З'ясовано, що організаційні механізми публічного управління зовнішньоекономічної безпеки визначаються статусом, функціями та повноваженнями суб'єктів забезпечення зовнішньоекономічної безпеки України. Зокрема, в статті до основних суб'єктів публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки віднесено: Президента України, Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України, Раду національної безпеки і оборони України, Міністерство економіки України, Міністерство закордонних справ

України, Національний банк України та інші. Крім того, в Україні було створено Бюро економічної безпеки, що отримає відповідні повноваження Служби безпеки України та Державної фіскальної служби України (Податкової міліції).

Ключові слова: зовнішньоекономічна безпека, економічна безпека, організаційні та правові механізми, економічна система, глобалізація.

Ivanova Viktoriia Mykolaivna PhD in Economics, doctoral student of Global and National Security Department Educational and Scientific Institute of Public Management and Public Service of the Taras Shevchenko National University, Academician Romodanov St., 12/2, Kyiv, 05050, tel.: (044) 481-21-51, e-mail: viktorija.kyiv@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-4980-0765>

ORGANIZATIONAL AND LEGAL MECHANISMS OF PUBLIC GOVERNANCE IN THE FIELD OF FOREIGN ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE

Abstract. Foreign economic security is an important component of national economic security, significantly affects the functioning of the economic system, determines the opportunities and threats to the functioning of the national economy of Ukraine. Without scientific substantiation and practical implementation of effective mechanisms to ensure foreign economic security, it is impossible to achieve positive trends in Ukraine's economy, because in modern conditions more and more attention is paid to foreign economic cooperation, coordination of their national interests in the international arena.

It is established that the legal mechanisms of public administration in the field of foreign economic security can be defined as an interconnected set of elements that affect public relations in the field of foreign economic security in accordance with the tasks of society and the state. The main legal mechanisms in the field of foreign policy security are determined by the Laws of the Verkhovna Rada of Ukraine; Decrees of the President of Ukraine; Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine; Orders of ministries and departments, etc. In particular, the article considers the Laws of Ukraine «On Foreign Economic Activity» and «On Principles of Domestic and Foreign Policy», Decrees of the President of Ukraine «On the Strategy of Foreign Policy of Ukraine» and «On the Strategy of Economic Security of Ukraine until 2025».

It was found that the organizational mechanisms of public management of foreign economic security are determined by the status, functions and powers of the subjects of foreign economic security of Ukraine. In particular, the main subjects of public administration in the field of foreign economic security include: the President of Ukraine, the Verkhovna Rada of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine, the National Security and Defense Council of Ukraine, the Ministry of Economy of Ukraine, the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine and others. In addition, the Bureau of Economic Security has been established in Ukraine, which will receive the relevant

powers from the Security Service of Ukraine and State fiscal service of Ukraine (tax police of Ukraine).

Keywords: foreign economic security/external economic safety, economic security, organizational and legal mechanisms, economic system, globalization.

Постановка проблеми. Протягом останнього року у вітчизняному нормативно-правовому просторі з'явилися важливі стратегічні документи, що безпосередньо свідчать про актуалізацію питань забезпечення зовнішньоекономічної безпеки України. Такі зміни обумовлені особливою роллю зовнішньоекономічної безпеки національних держав в глобальному світі, необхідністю захисту національних інтересів на міжнародній арені та пошуком стратегічних партнерів для реалізації цілей розвитку країни. Саме зовнішньоекономічна безпека як складова національної безпеки України в сучасних умовах потребує детального аналізу, уточнення її індикаторів, розробки дієвих механізмів тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зовнішньоекономічна безпека держави є предметом наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних учених протягом декількох десятиріч років. Зокрема, окремі її аспекти досліджують Аранчій В., Голодюк Г., Коковський Л., Кравчук П., Марцева Т., Матвієць О., Мунтіян В., Обухова В., Перетятко І., Павлюк Н., Попко В., Шаламов А., Шегінський О., Чернова О., Чирич Є., Яременко О. та інші. В той же час, вважаємо, що більш ґрунтовного вивчення потребують правові та організаційні механізми забезпечення зовнішньоекономічної безпеки України, особливості здійснення публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, аналіз нормативно-правових документів ті ін.

Мета статті. Метою статті є дослідження організаційних та правових механізмів публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки України.

Виклад основного матеріалу. Поняття механізмів публічного управління у вітчизняному науковому просторі з'явилося відносно недавно. Як зазначає Павлюк Н., «Об'єктивну тенденцію переходу від державного до публічного управління відмітив ще у 2002 р. В. Бакуменко, який стверджував, що розуміння сутності державного управління зазнало еволюції внаслідок розвитку демократії та громадянського суспільства у світі та й зокрема в Україні. Через те, на сьогодні аспект взаємодії держави і громадянського суспільства в державному управлінні є дуже важливим, на відміну від традиційного бачення державного управління як організуючого і регулюючого впливу держави на суспільну життєдіяльність людей з метою її упорядкування, зберігання або перетворення, що спирається на її владну силу» [1]. Поняття публічності додає певної відкритості державному управлінню, включаючи діяльність і державних, і недержавних структур, а саме громадських організацій. Тому, у контексті даної статті публічне управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки – це пошук найкращих шляхів (за

допомогою державних інститутів та громадських організацій) використання ресурсів задля досягнення пріоритетних цілей державної політики у сфері зовнішньоекономічної безпеки [2].

Здійснення публічного управління у будь-якій сфері можливе за умови використання механізмів публічного управління. У вітчизняній науковій літературі та практиці здебільшого ототожнюють поняття «механізмів публічного управління» та «механізмів державного управління». Вважаємо, що беручи до уваги визначення механізмів державного управління, механізми публічного управління можна визначити як сукупність економічних, правових, організаційних, адміністративних, мотиваційних та інших методів та важелів органів публічного управління, спрямованих на забезпечення розвитку суспільства.

Загалом у площині публічного управління виокремлюють різні види механізмів. Зокрема, комплексний механізм державного управління включає в себе економічний, мотиваційний, організаційний, політичний та правовий механізми. На нашу думку, правові механізми публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки можна визначити як взаємопов'язану сукупність елементів, які впливають на суспільні відносини у сфері зовнішньоекономічної безпеки у відповідності до завдань суспільства та держави. Вважаємо, що їх можна класифікувати наступним чином:

- Закони Верховної Ради України;
- Укази Президента України;
- Постанови Кабінету Міністрів України;
- Накази міністерств та відомств;
- Статуси юридичних осіб та ін.

Організаційні механізми публічного управління зовнішньоекономічної безпеки визначаються статусом, функціями та повноваженнями суб'єктів забезпечення зовнішньоекономічної безпеки України. Зокрема, до основних суб'єктів публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки віднесено:

- Президента України,
- Верховну Раду України,
- Кабінет Міністрів України,
- Раду національної безпеки і оборони України,
- Міністерство економіки України,
- Міністерство закордонних справ України,
- Національний банк України та інші.

Крім того, в Україні було створено Бюро економічної безпеки, відповідний закон прийняла Верховна Рада України 28 січня 2021 року [3]. Очікується, що Бюро економічної безпеки отримає відповідні повноваження Служби безпеки

України та Податкової поліції України, які будуть переосмислені з тим, щоб це був не стільки силовий, скільки аналітичний орган.

Правове регулювання зовнішньоекономічної безпеки в Україні розпочалося з ухвалення Верховною Радою України Закону «Про зовнішньоекономічну діяльність» 16 квітня 1991 року. [4] Цим нормативно-правовим документом було визначено основні терміни, базові принципи та напрями регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Зокрема, зовнішньоекономічною діяльністю є «діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, а також діяльність державних замовників з оборонного замовлення у випадках, визначених законами України, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами». Одним із принципів зовнішньоекономічної діяльності України є принцип захисту інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, який полягає у тому, що Україна як держава «здійснює захист державних інтересів України як на її території, так і за її межами лише відповідно до законів України, умов підписаних нею міжнародних договорів та норм міжнародного права». Отже, починаючи з часу набуття незалежності Україна почала працювати у напрямку правового регулювання питань зовнішньоекономічної безпеки, хоча і досить опосередковано.

1 липня 2010 року Верховна Рада України ухвалила Закон «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», де статтею 2 пункту 3 визначено принципи, а статтею 11 – засади зовнішньої політики України [5].

Серед основних засад зовнішньої політики України, що визначені в законі, варто виокремити наступні:

забезпечення національних інтересів і безпеки України шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права;

підтримка розвитку торговельно-економічного, науково-технічного та інвестиційного співробітництва України з іноземними державами на засадах взаємної вигоди;

забезпечення з метою повноцінного економічного розвитку, підвищення добробуту народу, інтеграції економіки України у світову економічну систему;

розширення міжнародного співробітництва з метою залучення іноземних інвестицій, новітніх технологій та управлінського досвіду в національну економіку в інтересах її реформування, модернізації та інноваційного розвитку [5].

Станом на сьогодні в українському законодавчому полі єдиним документом, що наводить визначення поняття зовнішньоекономічної безпеки, є Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, затверджені наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 року. Відповідно до даного джерела зовнішньоекономічна безпека

визнається складовою економічної безпеки та визначається як стан відповідності зовнішньоекономічної діяльності національним економічним інтересам, що забезпечує мінімізацію збитків держави від дії негативних зовнішніх економічних чинників та створення сприятливих умов для розвитку економіки завдяки її активній участі у світовому розподілі праці [6]. Оцінюючи глобальні міжнародні тенденції, аналізуючи можливі шляхи розвитку України, можна зробити висновок про те, що зовнішньоекономічна безпека набуває все більшого значення для забезпечення як економічної, так і національної безпеки України, захисту національних інтересів у різних сферах, використання можливостей та подолання загроз.

Протягом 2021 року Указами Президента України були введені в дію два рішення Ради національної безпеки і оборони України:

1) від 30 липня 2021 року «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України» [7];

2) від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року» [8].

Ці стратегічні документи стають фундаментом для подальшого удосконалення правових та організаційних механізмів публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки України.

В Стратегії зовнішньополітичної діяльності України проводиться аналіз зовнішнього середовища, визначаються виклики та загрози, цілі та напрями зовнішньополітичної діяльності України. Зокрема, серед цілей зовнішньополітичної діяльності України у контексті зовнішньоекономічної безпеки можна виділити: відновлення миру і територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаного державного кордону; набуття повноправного членства в ЄС; сприяння зовнішній торгівлі та інвестиціям; технологічна та екологічна трансформація України; підтримка українців за кордоном, їх залучення до державотворчих, соціальних, економічних проєктів [7]. Серед напрямів зовнішньополітичної діяльності України особлива увага в Стратегії відводиться питанням протидії агресії Російської Федерації. Вказаний напрям є актуальним для економічної системи України, адже військові події на сході нашої держави негативно впливають на економічний розвиток країни, забезпечення її економічної безпеки, створення сприятливих умов для функціонування вітчизняного бізнесу та міжнародних компаній.

Важливе значення для інституціалізації організаційних та правових механізмів публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки має вперше прийнята в українському законодавчому полі Стратегія економічної безпеки України на період до 2025 року. Даний нормативно-правовий документ визначає шляхи досягнення цілей і реалізації пріоритетів національних інтересів у сфері забезпечення економічної безпеки. Зазначимо, що розробка такого документу була актуальною протягом всієї історії існування України як незалежної держави, тобто приблизно 30 років.

Особливістю вказаної Стратегії економічної безпеки є детальний аналіз всіх складових економічної безпеки як системи, визначених Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. Розробники Стратегії досить детально аналізують стан, виклики та загрози кожної окремої складової економічної безпеки, завдання, які необхідно реалізувати органам державної влади з метою підвищення рівня економічної безпеки України загалом.

В Стратегії зазначено, що «стан зовнішньоекономічної безпеки протягом 2010 – 2019 років оцінювався як небезпечний (при середньому значенні оцінки стану зовнішньоекономічної безпеки за цей період на рівні 34 відсотків від оптимального значення). Попри відносне поліпшення окремих показників зовнішньоекономічної безпеки у 2019 році та першій половині 2020 року низька конкурентоспроможність вітчизняного виробництва, значна частка сировини в структурі експорту товарів і попередня зосередженість на ринках пострадянських країн зумовлювали розбалансування зовнішньоекономічної діяльності в нестабільних умовах розвитку світової економіки, гібридної війни Російської Федерації проти України» [8].

Наявність викликів та загроз зовнішньоекономічній безпеці обумовлена різними чинниками, серед яких недостатні темпи диверсифікації торговельних потоків України; економічний тиск з боку інших держав; перекося в структурі експорту та імпорту; високий рівень імпортозалежності економіки; нерозвиненість зовнішньоторговельної інфраструктури тощо.

Загалом, визначено основні завдання щодо підвищення рівня зовнішньоекономічної безпеки та особливості організаційного, наукового та фінансового забезпечення реалізації Стратегії економічної безпеки. Реалізація Стратегії забезпечується Кабінетом Міністрів України, Національним банком України, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольним комітетом України у межах повноважень, визначених Конституцією і законами України, за участю інших державних органів відповідно до їх компетенції. Наукове супроводження реалізації Стратегії здійснюють Національний інститут стратегічних досліджень, Національна академія наук України. Координацію і контроль за виконанням Стратегії здійснюють Рада національної безпеки і оборони України та Кабінет Міністрів України.

Отже, проаналізувавши нормативно-правову базу забезпечення зовнішньоекономічної безпеки, вважаємо, що основні функції та повноваження суб'єктів публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки України можна визначити наступним чином:

Таблиця 1.

**Організаційні механізми публічного
управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки**

Суб'єкт	Повноваження та функції
Верховна Рада України	<ul style="list-style-type: none"> • визначення засад публічної політики у сфері зовнішньоекономічної безпеки; • внесення у разі потреби змін до законодавчих актів, діючих в правовому полі; • законодавче регулювання відносин, спрямоване на впровадження засад економічної політики у відповідних сферах; • здійснення кадрової політики в межах, визначених Конституцією України; • здійснення парламентського контролю за реалізацією політики у сфері зовнішньоекономічної безпеки
Президент України	<ul style="list-style-type: none"> • звернення із щорічними посланнями до Верховної Ради України про зовнішнє та внутрішнє становище України, в яких пропонується визначення, коригування засад зовнішньої політики з урахуванням зовнішнього становища України; • здійснення керівництва зовнішньоекономічною діяльністю держави, керівництва у сферах національної безпеки і оборони держави, реалізації права законодавчої ініціативи; • застосування права вето щодо прийнятих Верховною Радою України законів; • здійснення кадрової політики в межах, визначених Конституцією України; • видання указів та розпоряджень на виконання Конституції і законів України
Рада національної безпеки і оборони України	<ul style="list-style-type: none"> • розгляд на своїх засіданнях стратегічних питань забезпечення національної безпеки і оборони; • здійснення координації та контролю за діяльністю центральних та місцевих органів виконавчої влади у сферах національної безпеки і оборони
Кабінет Міністрів України	<ul style="list-style-type: none"> • забезпечення здійснення політики зовнішньоекономічної безпеки держави; • забезпечення розроблення у сфері зовнішньоекономічної безпеки проектів законів та інших нормативно-правових актів; • проведення експертизи таких проектів на відповідність засадам, визначеним законами України; • здійснення координації роботи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та спрямування її на забезпечення реалізації засад внутрішньої і зовнішньої політики у відповідних сферах суспільного і державного життя;

	<ul style="list-style-type: none"> •здійснення кадрової політики в межах, визначених Конституцією та законами України; •реалізація права законодавчої ініціативи та видання в межах своєї компетенції постанов і розпоряджень
Центральні та місцеві органи виконавчої влади	<ul style="list-style-type: none"> •участь в межах своєї компетенції у формуванні та реалізації політики у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки; •розроблення в межах наданих повноважень проектів законів та інших нормативно-правових актів, спрямованих на забезпечення зовнішньоекономічної безпеки; •здійснення кадрової політики в межах, визначених законодавством
Бюро економічної безпеки	<ul style="list-style-type: none"> •виявлення зон ризиків у сфері економіки шляхом аналізу структурованих і неструктурованих даних; •оцінювання ризиків і загроз економічній безпеці держави, напрацювання способів їх мінімізації та усунення; •надання пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових актів з питань усунення передумов створення схем протиправної діяльності у сфері економіки; •забезпечення економічної безпеки держави шляхом запобігання, виявлення, припинення, розслідування кримінальних правопорушень, що посягають на функціонування економіки держави; •збирання та аналіз інформації про правопорушення, що впливають на економічну безпеку держави, та визначення способів запобігання їх виникненню в майбутньому; •планування заходів у сфері протидії кримінальним правопорушенням, віднесенням законом до його підслідності; •виявлення та розслідування правопорушень, пов'язаних з отриманням та використанням міжнародної технічної допомоги; •складання аналітичних висновків і рекомендацій для державних органів з метою підвищення ефективності прийняття ними управлінських рішень щодо регулювання відносин у сфері економіки.

Вищезазначені повноваження визначають напрями роботи органів державної влади. В той же час, вони структуруються більш конкретними завданнями щодо реалізації публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки. Серед таких завдань відповідно до Стратегії економічної безпеки України можна виокремити [8]:

проведення економічних реформ, сприяння економічному співробітництву з державами – членами НАТО;

законодавче стимулювання та створення нормативно-правового середовища для посилення здатності вітчизняних підприємств конкурувати на світових ринках, особливо в умовах зростаючого протекціонізму як відповіді на виклики пандемії;

ідентифікація та протидія інструментам впливу на економічну безпеку України, що використовуються Російською Федерацією з метою її послаблення;

здійснення заходів щодо протидії спробам реалізації на міжнародних ринках товарів та послуг з тимчасово окупованих територій України;

забезпечення належного рівня представлення інтересів держави в міжнародних організаціях;

розширення міжнародних торговельно-економічних зв'язків та проведення активної політики з укладання угод про вільну торгівлю на вигідних для України умовах;

поглиблення економічної інтеграції з ЄС шляхом посилення торговельно-економічних можливостей Угоди про асоціацію між Україною та ЄС тощо.

Висновки. Отже, проведений науковий аналіз правових та організаційних механізмів публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки України дозволяє стверджувати, що станом на 2021 рік органами державної влади проведено важливу роботу стосовно розробки нормативно-правових документів щодо забезпечення зовнішньоекономічної безпеки. Зокрема, прийнято дві стратегії, які визначають засади зовнішньополітичної діяльності та економічної безпеки України.

В той же час, потребують більш детальної уваги вузькоспеціалізовані правові та організаційні механізми публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, дослідження особливостей функціонування органів державної влади та реалізації політики у досліджуваній сфері.

Література:

1. Павлюк Н. В. Теоретичні засади організаційного і правового механізмів публічного управління в Україні. *Демократичне врядування*. 2016. Вип. 16-17.
2. Keeling D. *Management in Government* (1972), London: Allen & Unwin
3. Закон України «Про Бюро економічної безпеки України», від 28 січня 2021 року, № 1150-IX : Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>
4. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність», від 16 квітня 1991 року, № 959-XII: Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
5. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», від 1 липня 2010 року, № 2411-VI: Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
6. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>
7. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України»: Указ Президента України №448/202. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017>
8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року» : Указ Президента України № 347/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#Text>

References:

1. Pavliuk N. V. Teoretychni zasady orhanizatsiinoho i pravovoho mekhanizmv publichnoho upravlinnia v Ukraini. [Theoretical bases of organizational and legal mechanisms of public administration in Ukraine]. *Demokratychnе vriaduvannia - Democratic governance*. Vyp. 16-17. [in Ukrainian].
2. Keeling D. (1972) *Management in Government*, London: Allen & Unwin [in English].
3. Zakon Ukrainy Pro Biuro ekonomichnoi bezpeky Ukrainy, pryiniaty 28 sichnia 2021 roku, № 1150-IX [Law of Ukraine on the Bureau of Economic Security of Ukraine, from January 28, 2021, № 1150-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
4. Zakon Ukrainy Pro zovnishnoekonomichnu diialnist, pryiniaty 16 kvitnia 1991 roku, № 959-XII [Law of Ukraine on Foreign Economic Activity, from April 16, 1991, № 959-XII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
5. Zakon Ukrainy Pro zasady vnutrishnoi i zovnishnoi polityky, pryiniaty 1 lypnia 2010 roku, № 2411-VI [Law of Ukraine on the Principles of Domestic and Foreign Policy from July 1, 2010, № 2411-VI]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
6. Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii shchodo rozrakhunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: Nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy pryiniaty 29.10.2013 № 1277 [On approval of Methodical recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine: Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine from 29.10.2013 № 1277]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>
7. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 30 lypnia 2021 roku Pro Stratehiiu zovnishnopolitychnoi diialnosti Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy №448/202 [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of July 30, 2021 «On the Strategy of Foreign Policy of Ukraine»: Decree of the President of Ukraine №448 / 202]. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017>
8. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 11 serpnia 2021 roku Pro Stratehiiu ekonomichnoi bezpeky Ukrainy na period do 2025 roku : Ukaz Prezydenta Ukrainy № 347/2021 [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of August 11, 2021 «On the Strategy of Economic Security of Ukraine for the period up to 2025»: Decree of the President of Ukraine № 347/2021]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#Text>